

INF 5110, 31. januar 2014

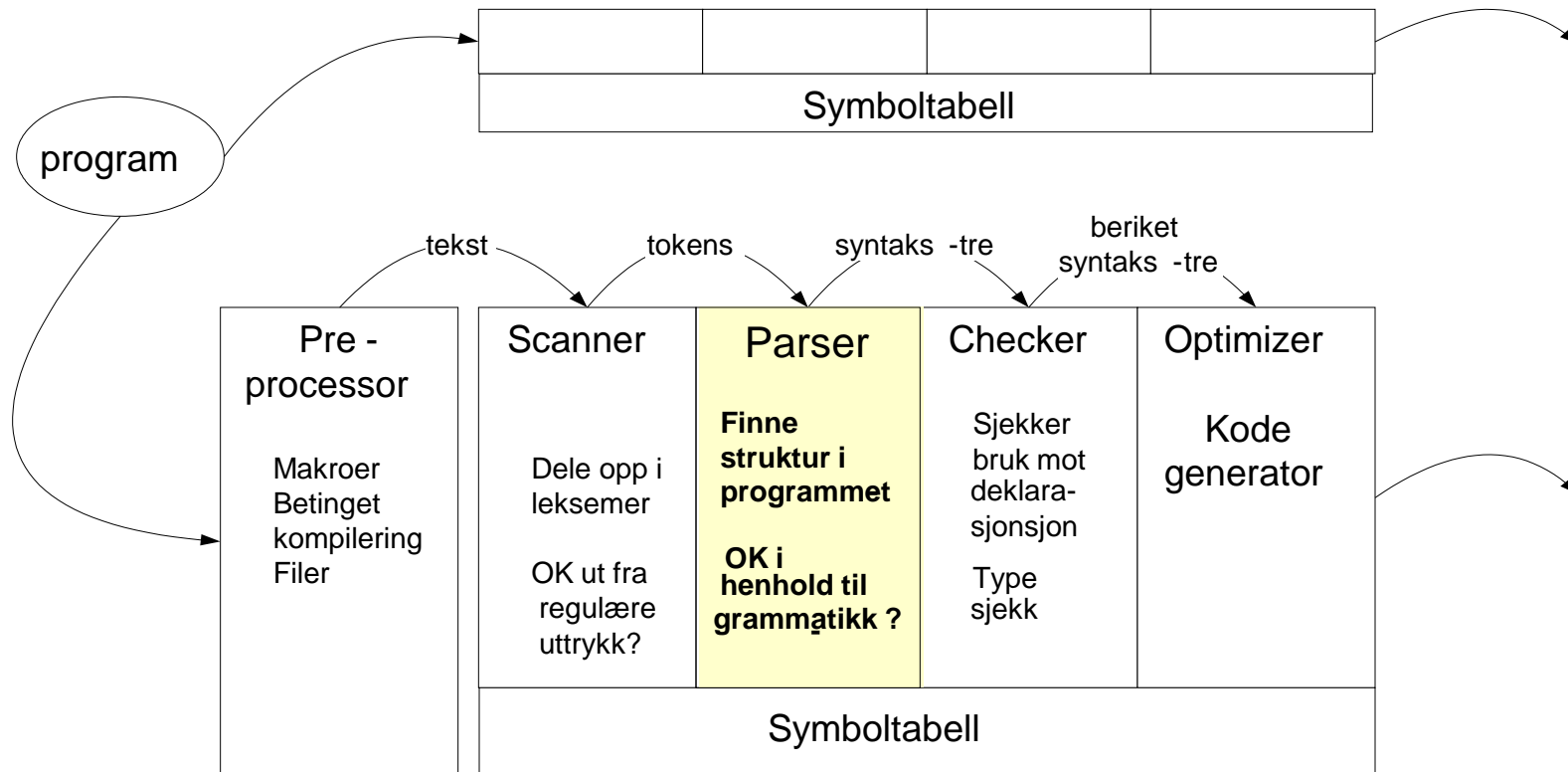
Stein Krogdahl

Dagens Tema: Grammatikker
Kap. 3 i K. C. Louden

Min Foil-stil: Ofte mer tekst enn man helt kan få med seg på forelesningen, for at de skal være gode til repetisjon

Hvor er vi nå - kap. 3, 4 og 5:

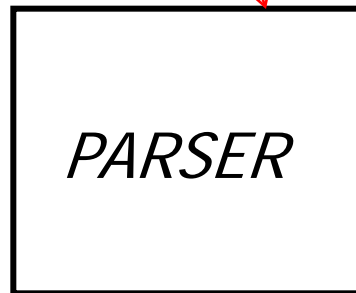
Lex
Flex
Grammatikker.
"Top-down"- og
"bottom-up"-parsering.
Verktøy: Antlr, Yacc,
Bison, CUP, m.fl.

Attributtgrammatikker
+
div. mer eller mindre
systematiske metoder

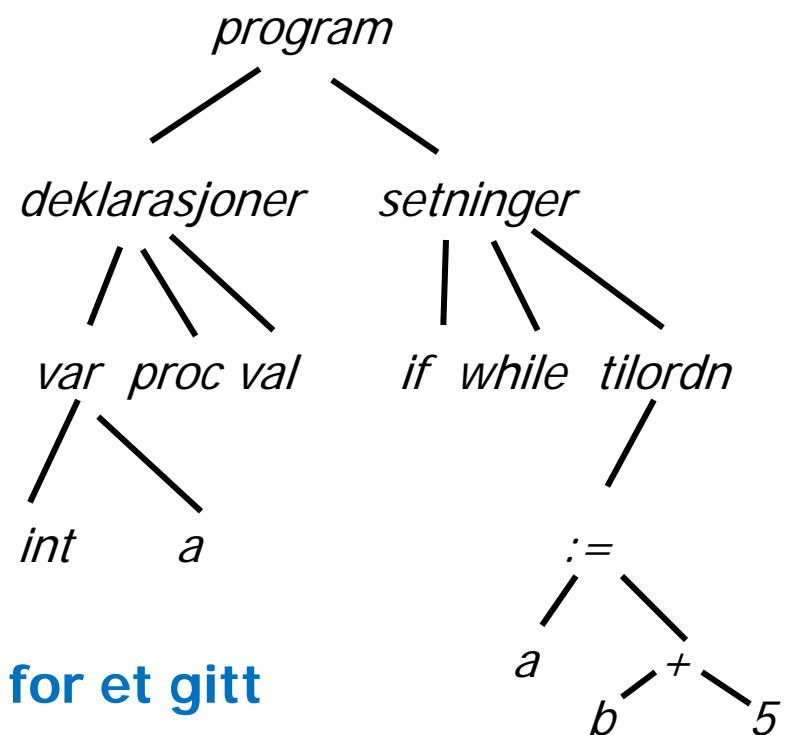
Forenklet skisse av hva en parser gjør

*Sjekker også at token-
sekvensen utgjør et
syntaktisk riktig program.
Om feil: Skriv forståelig
feilmelding!*

Sekvens av
Token
(leksemer) fra
scanner

Settes nå opp som et tre
av (f.eks.) Java-objekter
på INF2220-vis.

**Syntaks-tre for et gitt
program:**

"Abstrakt" eller "konkret"?

Dette treet er typisk **abstrakt**.

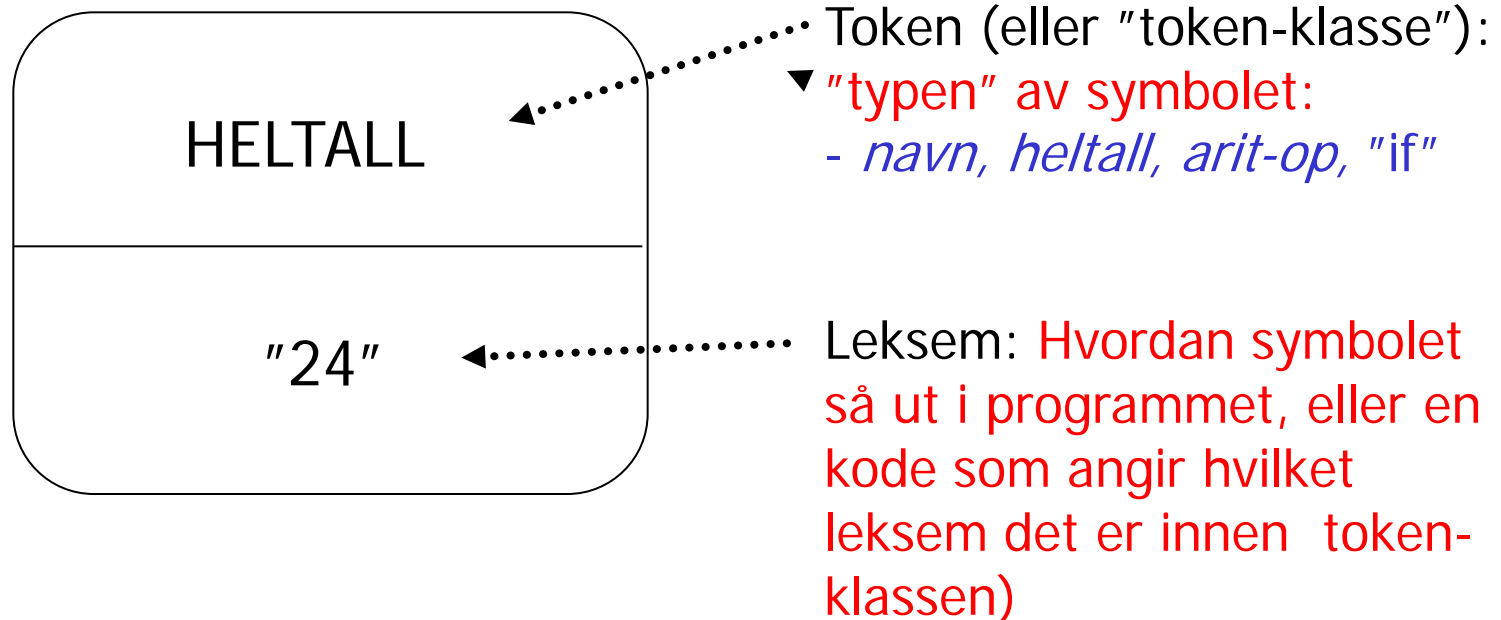

Oversikt – kap 3 (grunnleggende om grammatikker)

- Kontekstfrie grammatikker og BNF-notasjon
- Hvordan definerer en grammatikk et språk?
- Parserings-trær og abstrakte syntaks-trær
- Entydige/flertydige grammatikker
- Utvidet notasjon: EBNF og syntaksdiagrammer
- Eksempel
 - Tiny
- **Og:** Før vi starter på kapittel 4 tar vi også en del generelt stoff om grammatikker. Dette er i boka vevd innimellom i kap. 4 og 5, men vi tar det samlet før disse kapitlene.

Hva får vi fra scanneren

Vi mottar en sekvens av slike (der kommentarer, linjeskifte etc. er):

- Ofte kalles også det *hele* for et "token",
- I forbindelse med parsing kalles det også et "terminalsymbol"
- Oppdelingen i token-klasser er ikke alltid opplagt? (+ og * sammen?)

Om BNF-grammatikker:

- En grammatikk bruker et antall **symboler**, for å beskrive de setninger (programmer) som er med i et "språk"
 - **Terminal-symboler** – De vi får fra scanneren, og oftest tenker vi da mest på deres token-type: *navn, heltall, "if", ...*
 - **Ikketerminal-symboler** - While-setning, Tilordning, Klassesdekl, Uttrykk, ...
 - Startsymbolet : Lovlige setninger er avledet fra dette.
 - **Meta-symboler** - Hjelpesymboler/tegn vi bruker for å sette opp reglene.
- **Merk:** En grammatikk egner seg best til å *lage* (eller *avlede*, *generere*, ...) riktige setninger ut fra startsymbolet
 - Parserings-problemet er det *omvendte*:
 - Gitt en setning. Kan denne avledes i grammatikken, og hvordan?
- En grammatikk spesifiserer et språk via *regler* for lovlige sammensetninger av terminal- og ikke-terminalsymboler
 - Reglene kalles også *produksjoner*

Kontekstfrie grammatikker: BNF-notasjon med variasjoner

- BNF = Backus (Fortran) – Naur (Algol) – Form
- Bokas vanlige notasjon:

$exp \rightarrow exp\ op\ exp \mid (exp) \mid \mathbf{number}$

$op \rightarrow + \mid - \mid *$

- Metasymboler: " \rightarrow " (leses: "Kan ha formene") , "|" (leses: "eller")
- Ikke-terminaler: exp, op
- Terminaler : $\mathbf{number}, (,), *, +, -$
- Startsymbol: exp

- En tradisjonell måte (Algol 60 rapporten):

Metasymbol

$\langle \mathbf{exp} \rangle ::= \langle \mathbf{exp} \rangle \langle \mathbf{op} \rangle \langle \mathbf{exp} \rangle \mid (\langle \mathbf{exp} \rangle) \mid \mathbf{NUMBER}$
 $\langle \mathbf{op} \rangle ::= + \mid - \mid *$

Ikke-terminal

Metasymbol

Terminal-symbol

- Utvidet BNF (EBNF), og nok en BNF-stilart (brukt i mange verktøy):

$exp \rightarrow exp\ ("+" \mid "-" \mid "*")\ exp \mid "("\ exp\ ")" \mid \mathbf{number}$

Flere måter å skrive den samme grammatikken

- Følgende regnes av boka som den mest basale formen av BNF:

$$exp \rightarrow exp \ op \ exp$$
$$exp \rightarrow (\ exp \)$$
$$exp \rightarrow \mathbf{number}$$
$$op \rightarrow +$$
$$op \rightarrow -$$
$$op \rightarrow *$$

*6 regler eller
"produksjoner"*

- Kortest mulig (men vi sier gjerne at det fremdeles er 6 regler/produksjoner):

$$E \rightarrow E \ O \ E \mid (\ E \) \mid \mathbf{n}$$
$$O \rightarrow + \mid - \mid *$$

Avledning (her *venstreavledning*) av: (number – number) * number

$exp \rightarrow exp\ op\ exp$
 $exp \rightarrow (exp)$
 $exp \rightarrow \mathbf{number}$
 $op \rightarrow +$
 $op \rightarrow -$
 $op \rightarrow *$

Mellomformer (setningsformer)

- (1) $exp \Rightarrow exp\ op\ exp$
- (2) $\Rightarrow (exp)\ op\ exp$
- (3) $\Rightarrow (exp\ op\ exp)\ op\ exp$
- (4) $\Rightarrow (\mathbf{number}\ op\ exp)\ op\ exp$
- (5) $\Rightarrow (\mathbf{number} - exp)\ op\ exp$
- (6) $\Rightarrow (\mathbf{number} - \mathbf{number})\ op\ exp$
- (7) $\Rightarrow (\mathbf{number} - \mathbf{number})\ *\ exp$
- (8) $\Rightarrow (\mathbf{number} - \mathbf{number})\ *\ \mathbf{number}$

Regel (produksjon) brukt

- $[exp \rightarrow exp\ op\ exp]$
 $[exp \rightarrow (exp)]$
 $[exp \rightarrow exp\ op\ exp]$
 $[exp \rightarrow \mathbf{number}]$
 $[op \rightarrow -]$
 $[exp \rightarrow \mathbf{number}]$
 $[op \rightarrow *]$
 $[exp \rightarrow \mathbf{number}]$

Vestreavledning = gjør hele tiden videre avledning fra ikke-terminalen lengst til venstre. Ferdig når det bare er terminalsymboler

Språket til G:

$$L(G) = \{ s \mid exp \Rightarrow^* s \}$$

↑
grammatikk

↑
streng med bare terminal-symboler

Avledning (her høyreavledning)

av: (number – number) * number

$exp \rightarrow exp\ op\ exp$
 $exp \rightarrow (exp)$
 $exp \rightarrow \mathbf{number}$
 $op \rightarrow +$
 $op \rightarrow -$
 $op \rightarrow *$

Startsymbol

Produksjon brukt

(1) $exp \Rightarrow exp\ op\ exp$	$[exp \rightarrow exp\ op\ exp]$
(2) $\Rightarrow exp\ op\ \mathbf{number}$	$[exp \rightarrow \mathbf{number}]$
(3) $\Rightarrow exp\ * \mathbf{number}$	$[op \rightarrow *]$
(4) $\Rightarrow (exp) * \mathbf{number}$	$[exp \rightarrow (exp)]$
(5) $\Rightarrow (exp\ op\ exp) * \mathbf{number}$	$[exp \rightarrow exp\ op\ exp]$
(6) $\Rightarrow (exp\ op\ \mathbf{number}) * \mathbf{number}$	$[exp \rightarrow \mathbf{number}]$
(7) $\Rightarrow (exp\ - \mathbf{number}) * \mathbf{number}$	$[op \rightarrow -]$
(8) $\Rightarrow (\mathbf{number} - \mathbf{number}) * \mathbf{number}$	$[exp \rightarrow \mathbf{number}]$

*Høyreavledning = bruk alltid ikketerminalen lengst til høyre
Ferdig når det bare er terminalsymboler*

Det finnes også masse andre måter å avlede samme setning fra grammatikken

Opplagte krav til en fornuftig grammatikk

Alle terminaler og ikke-terminaler:

- Må kunne inngå i en streng avledet fra startsymbolet

Alle ikketerminaler

- Må kunne avledes videre til noe som bare inneholder terminal-symboler

■ Eks:

$A \rightarrow B x$

$B \rightarrow A y$

$C \rightarrow z$

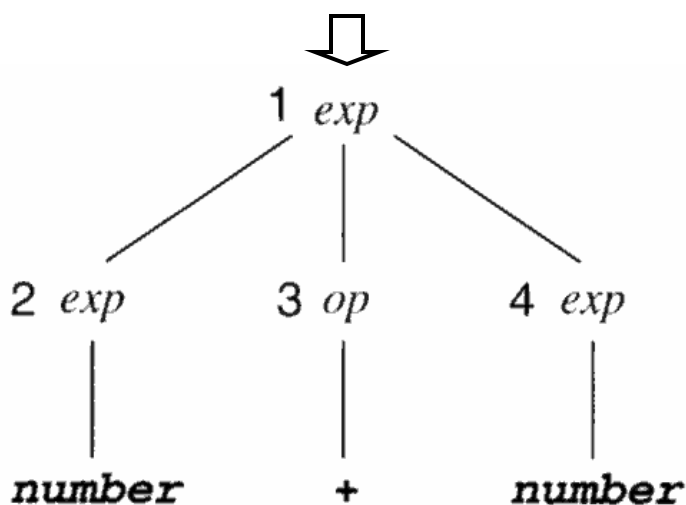
- C eller z kan ikke inngå i noen streng avledet fra A
- Kan aldri avlede noe fra A som bare har terminalsymboler

Altså en *håpløs* grammatikk

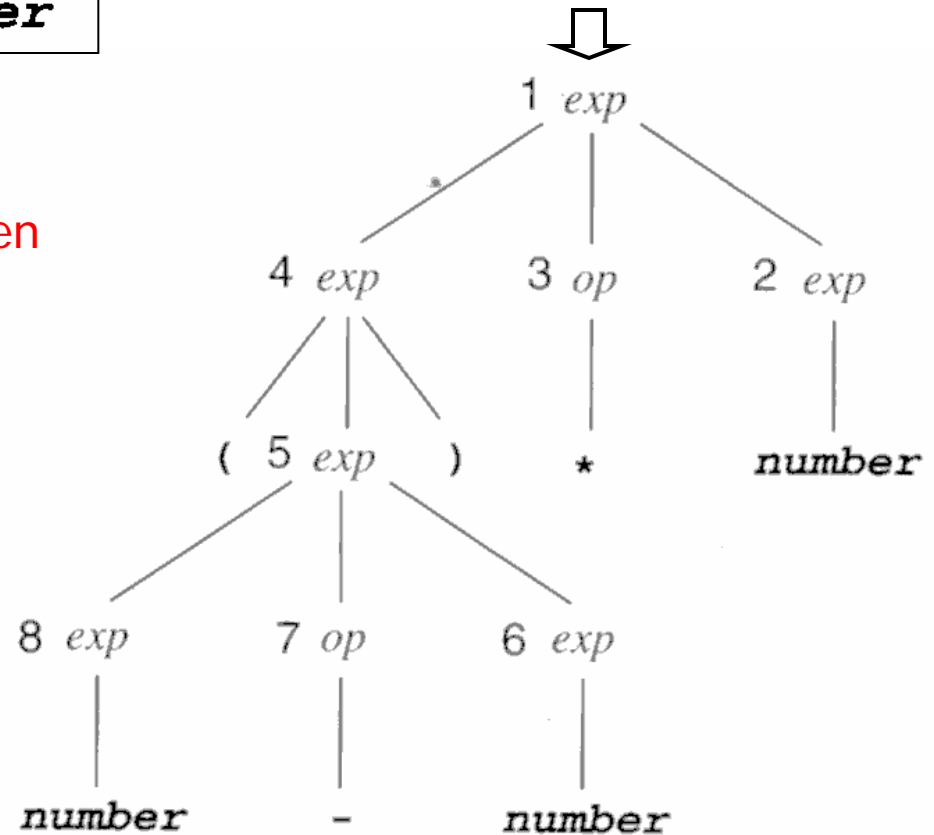
Parserings-tre (ofte kalt: konkret syntaks-tre)

- (1) $exp \Rightarrow exp\ op\ exp$
- (2) $\Rightarrow \mathbf{number}\ op\ exp$
- (3) $\Rightarrow \mathbf{number} + exp$
- (4) $\Rightarrow \mathbf{number} + \mathbf{number}$

- Exp: **num + num**
- Viktig: En representasjon som er *uavhengig* av avlednings-rekkefølgen
- Tallene angir venstre-avledning

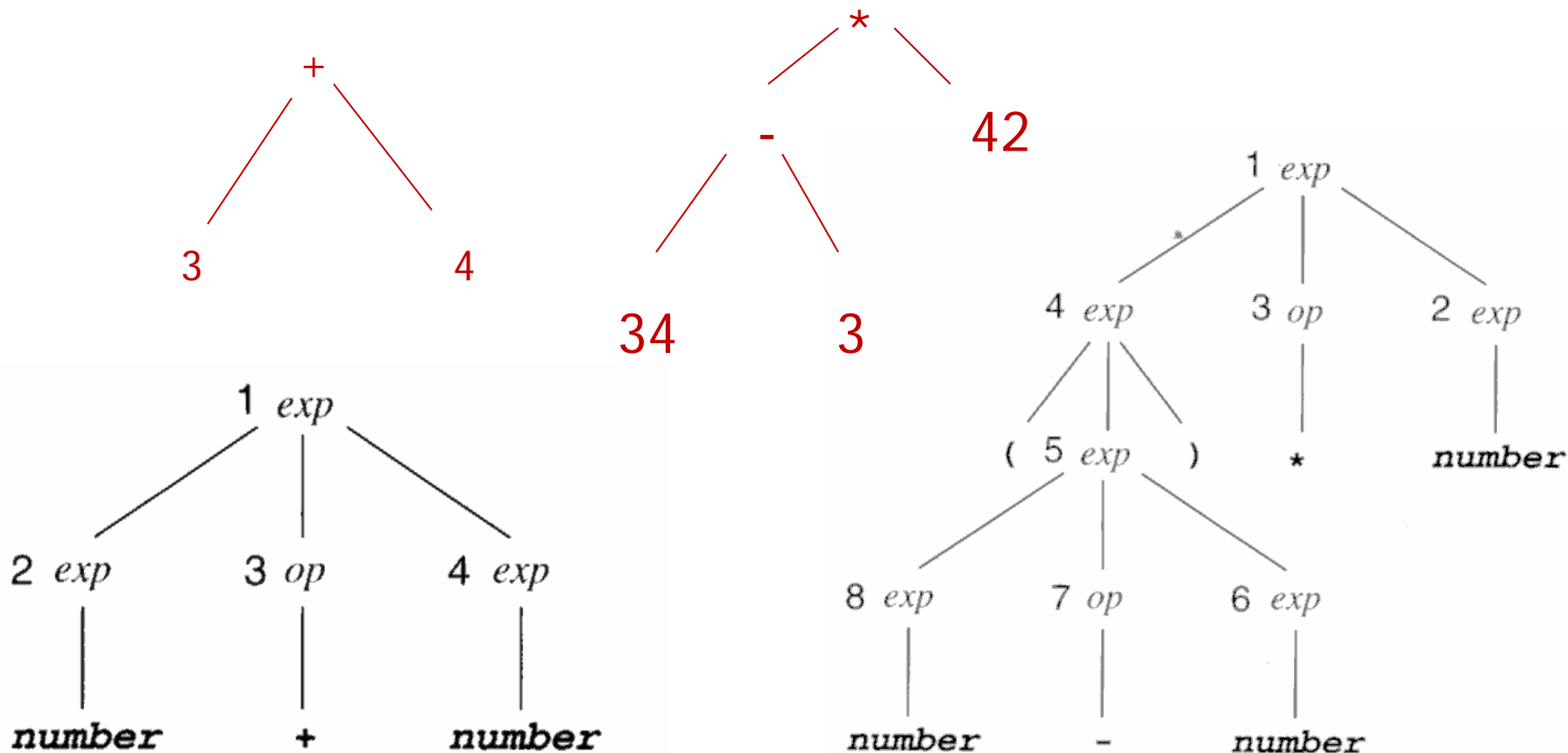

- Exp: **(num - num) * num**
- Tallene angir høyre-avledning
- Ser vi bort fra tallene, gir altså alle avlednings-rekkefølger det samme treet:

Abstrakt syntakstre (AST)

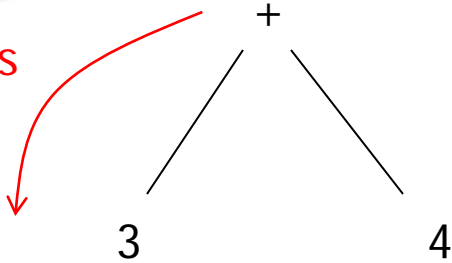
Vi tar bort de "unødvendige" nodene i treet, de som stammet fra "syntaktisk sukker" i språket, og sitter igjen med det som er den essensielle "meningen" med setningen. Akkurat hvilke elementer som skal inngå i AST'et må presiseres i hvert tilfelle. Under parsingen (syntaksanalysen) bygges vanligvis et AST for det aktuelle programmet.

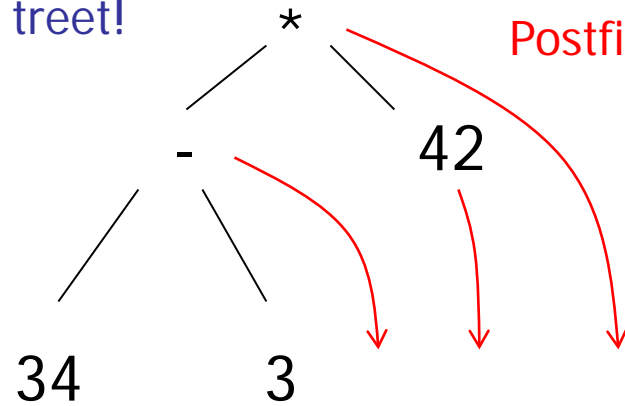
Linearisering av (syntaks)trær

Mindre i bruk nå pga. nok lagerplass til hele treet!

Prefiks

Postfiks

Man ønsker ofte å skrive ned et tre som en sekvens:

Kan bruke prefiks eller postfiks form (eller innfiks eller "omfiks", eller ...)

- Prefiks-form: *først noden, så venstre sub-tre, så høyre sub-tre*):

** - 34 3 42* "bruk strykejern fra høyre"

eller som i boka: *OpExp(Times, OpExp(Minus, Const(34), Const(3)), Const(42))*

- Postfiks form: *34 3 - 42 ** "Bruk strykejern fra venstre"

- Innfiks form: *34 - 3 * 42* "Projiser alt rett ned"

Merk1: Om det er *et kjent antall operander* for hver operator så vil:

Postfiks og prefiks gi **et entydig tre**

Men: Innfiks **gir ikke** et entydig tre (derfor trenger vi her parenteser)

Merk2: Postfiks egner seg for beregning med operand-stakk

Flere parserings-trær (konkrete syntaks-trær)

*Merkelig
regel for
betingelser*

G1:

$statement \rightarrow if-stmt \mid \mathbf{other}$

$if-stmt \rightarrow \mathbf{if} (exp) statement$

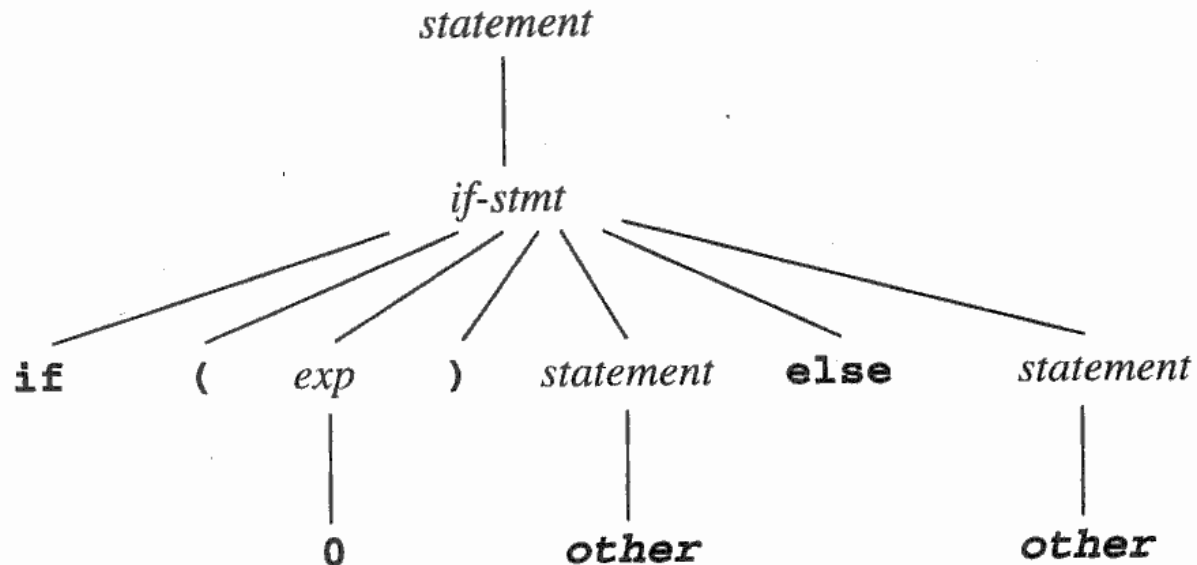
$\quad \quad \quad \mid \mathbf{if} (exp) statement \mathbf{else} statement$

$exp \rightarrow 0 \mid 1$

Setning:

if (0) other else other

En annen grammatikk G2 for if-setninger

G2:

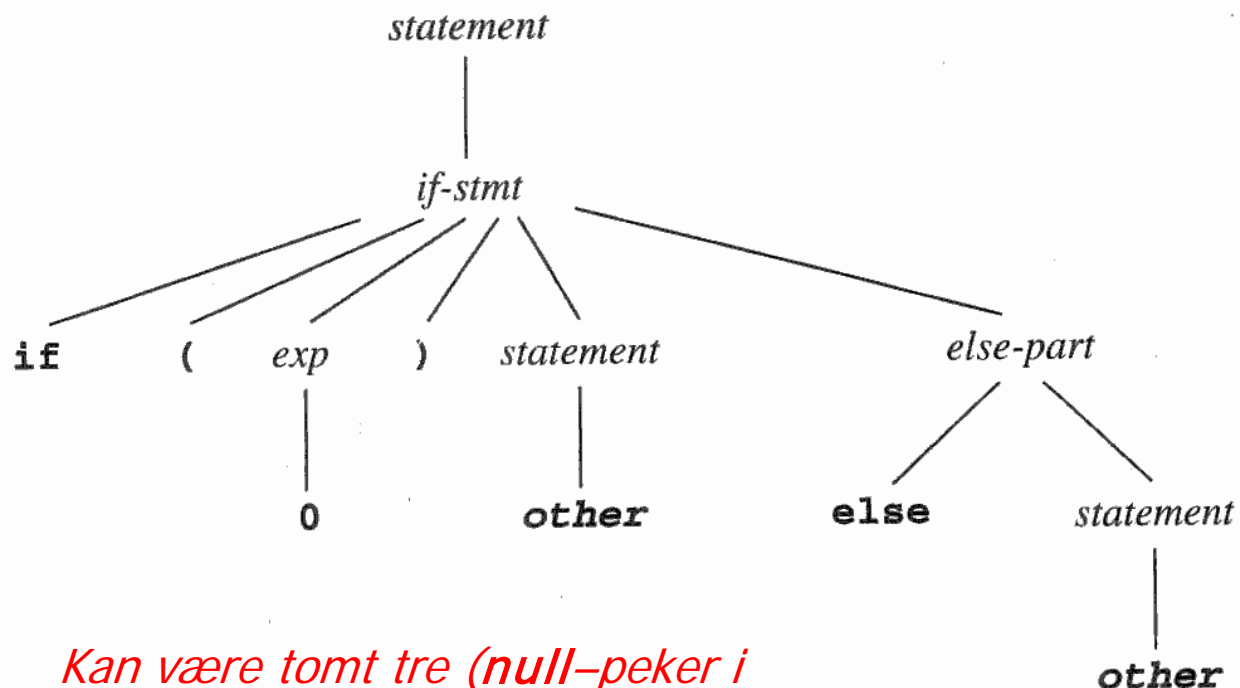
$statement \rightarrow if-stmt \mid \mathbf{other}$

$if-stmt \rightarrow \mathbf{if} (exp) statement else-part$

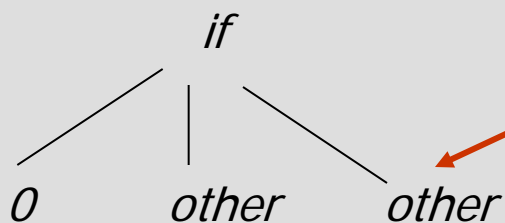
$else-part \rightarrow \mathbf{else} statement \mid \varepsilon$

$exp \rightarrow \mathbf{0} \mid \mathbf{1}$

Den tomme streng angis slik

Abstrakt syntaks-tre for G2 (og også ofte for G1):

Kan være tomt tre (null-peker i if-noden om det er implementert i Java)

Flertydige grammatikker

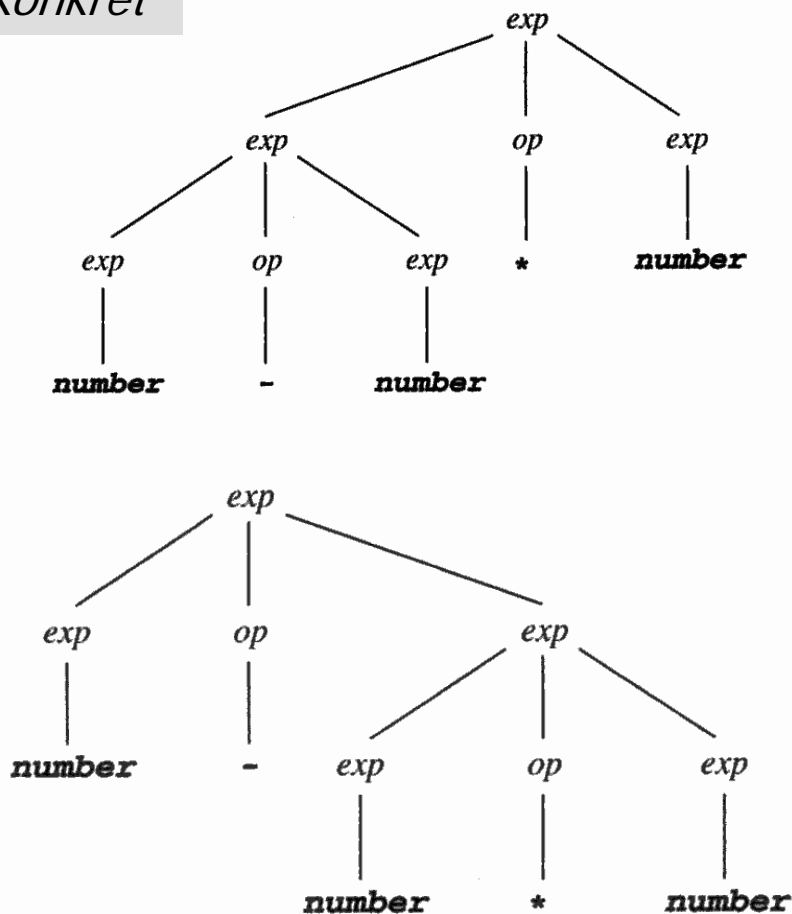
Analyse av setningen: $n - n * n$

G er *flertydig* hvis det finnes en setning i $L(G)$ som kan gis **flere** parserings-trær

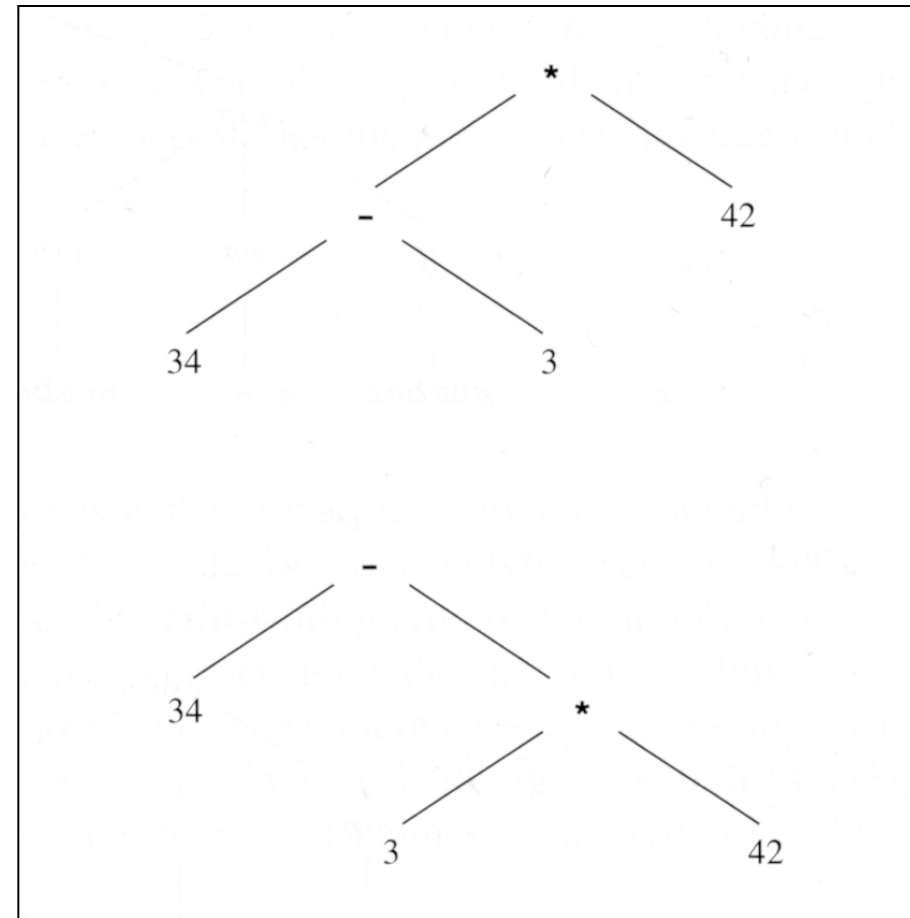
De to trærne kan ofte angi *helt* forskjellige betydninger (eller her: beregninger).

$exp \rightarrow exp\ op\ exp \mid (exp) \mid \mathbf{number}$
 $op \rightarrow + \mid - \mid *$

Konkret

Abstrakt

Bruk av presedens og assosiativitet for å gjøre flertydige grammatikker entydige.

- Angir språket ved flertydige grammatikk som

$$\begin{aligned} \text{exp} &\rightarrow \text{exp op exp} \mid (\text{exp}) \mid \mathbf{number} \\ \text{op} &\rightarrow + \mid - \mid * \end{aligned}$$

- Oppgir regler for presedens og assosiativitet for hver operasjon, slik at alle setninger får bare *ett* lovlig syntakstre:

+ , - lav, venstre-ass.
* , / høyere , venstre-ass.
↑ , høyest, høyre-ass.

$$3 + 5 / 3 * 2 + 4 \uparrow 2 \uparrow 3$$

Betyr: $(3 + ((5 / 3) * 2)) + (4 \uparrow (2 \uparrow 3))$

- Dette er helt greit for binære innfiks-operatorer, men fungerer "vanligvis" også greit for *unære* postfiks eller prefiks operatorer 18

Om å gjøre flertydige grammatikker entydige, *uten* å bruke presedens og assosiativitet .

$$\begin{aligned} \text{exp} &\rightarrow \text{exp op exp} \mid (\text{exp}) \mid \mathbf{number} \\ \text{op} &\rightarrow + \mid - \mid * \end{aligned}$$

- Presedens for operatorer
 - Noen operasjoner «binder kraftigere» enn andre (* kraftigere enn +)
 - **Ordnes ved** en ekstra ikke-terminal (og "operasjonssett") for hvert presedensnivå (term {+, -}, factor {*}, ...) – se grammatikken under
- Assosiativitet i grammatikken for operatorer:
 - **Venstre-assosiativitet** Ordnes ved at regler med slike operatorer gjøres "venstre-rekursive" :

$$\text{exp} \rightarrow \text{exp addop term} \mid \text{term}$$

- **Høyre-assosiativitet** Ordnes tilsvarende, men omvendt.
- **Ingen assosiativitet** ordnes slik:

$$\text{exp} \rightarrow \text{term addop term} \mid \text{term}$$

Om vi bare har +, - og * (som alle er venstreassosiative) får vi følgende:

$$\begin{aligned} \text{exp} &\rightarrow \text{exp addop term} \mid \text{term} \\ \text{addop} &\rightarrow + \mid - \\ \text{term} &\rightarrow \text{term mulop factor} \mid \text{factor} \\ \text{mulop} &\rightarrow * \\ \text{factor} &\rightarrow (\text{exp}) \mid \mathbf{number} \end{aligned}$$

Den entydige grammatikken

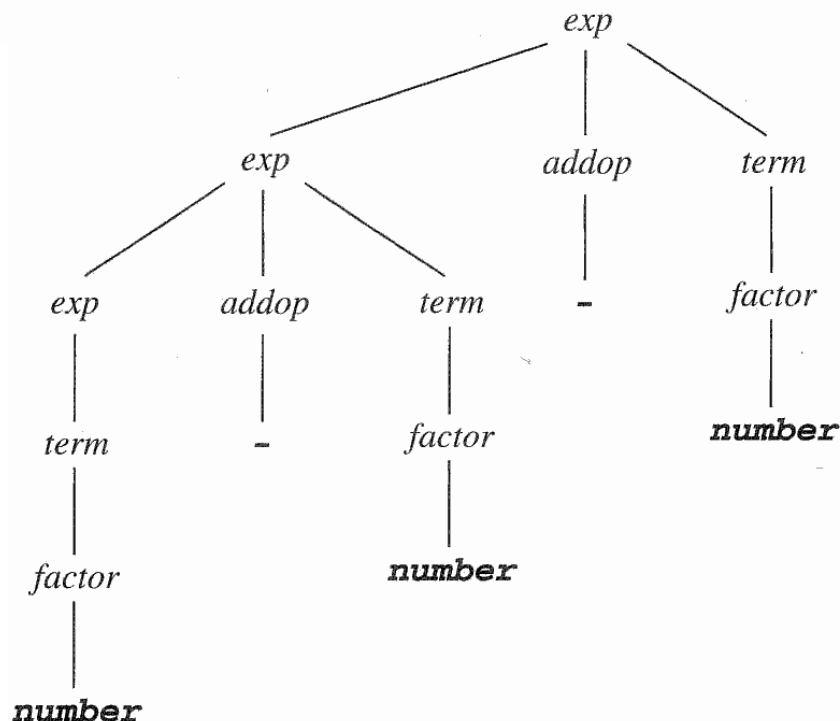
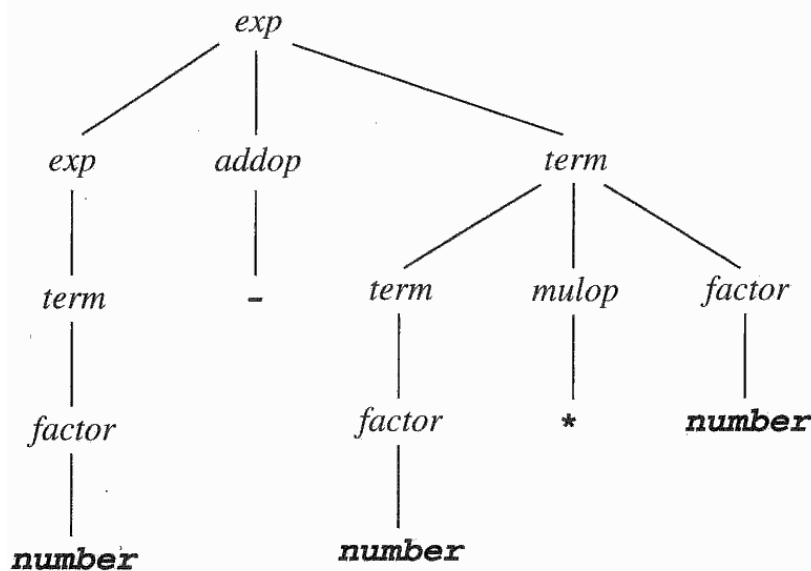
En ekstra ikke-terminal for hvert presedens-nivå

$$\begin{aligned} \text{exp} &\rightarrow \text{exp addop term} \mid \text{term} \\ \text{addop} &\rightarrow + \mid - \\ \text{term} &\rightarrow \text{term mulop factor} \mid \text{factor} \\ \text{mulop} &\rightarrow * \\ \text{factor} &\rightarrow (\text{exp}) \mid \mathbf{number} \end{aligned}$$

Rekkefølgen angir venstre/høyre assosiativitet

34-3*42

34-3-42

For INF4130-folket:

Spørsmålet: «Gitt BNF-grammatikk, er den entydig?» er *uavgjørbart*

Precedens og assosiativitet i Java

Operator Precedence

Venstre assosiativ

Java performs operations assuming the following ordering (or *precedence*) rules if parentheses are not used to determine the order of evaluation (operators on the same line are evaluated in left-to-right order subject to the conditional evaluation rule for `&&` and `||`). The operations are listed below from highest to lowest precedence (we use `<exp>` to denote an atomic or parenthesized expression):

postfix ops	<code>[] . (<exp>) <exp> ++ <exp> --</code>
prefix ops	<code>++<exp> --<exp> -<exp> ~<exp> !<exp></code>
creation/cast	<code>new ((type))<exp></code>
mult./div.	<code>* / %</code>
add./subt.	<code>÷ -</code>
shift	<code><< >> >>></code>
comparison	<code>< <= > >= instanceof</code>
equality	<code>== !=</code>
bitwise-and	<code>&</code>
bitwise-xor	<code>^</code>
bitwise-or	<code> </code>
and	<code>&&</code>
or	<code> </code>
conditional	<code><bool_exp>? <>true_val>: <>false_val></code>
assignment	<code>=</code>
op assignment	<code>+= -= *= /= %=</code>
bitwise assign.	<code>>>= <<= >>>=</code>
boolean assign.	<code>&= ^= =</code>

Eksempel på «gal» bruk av presedens

Fra Kunnskapsdepartementet!

Vi ser på FOR 2006-02-09 nr 129: *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger*. Her heter det i §1-5 *Kriterier for ansettelse i stilling som førstelektor* at søker skal ha:

(1) Dokumentert omfattende forsknings- og utviklingsarbeid som i kvalitet og omfang tilsvarer arbeidsmengde og nivå for en doktorgradsavhandling

eller

(2) Dokumentert omfattende kunstnerisk utviklingsarbeid som i kvalitet og omfang tilsvarer arbeidsmengde og nivå for en doktorgradsavhandling

og

(3) Spesielle kvalifikasjoner innenfor undervisning eller annen pedagogisk virksomhet skal tillegges stor vekt

og

(4) Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning.

Ikke-essensiell flertydighet

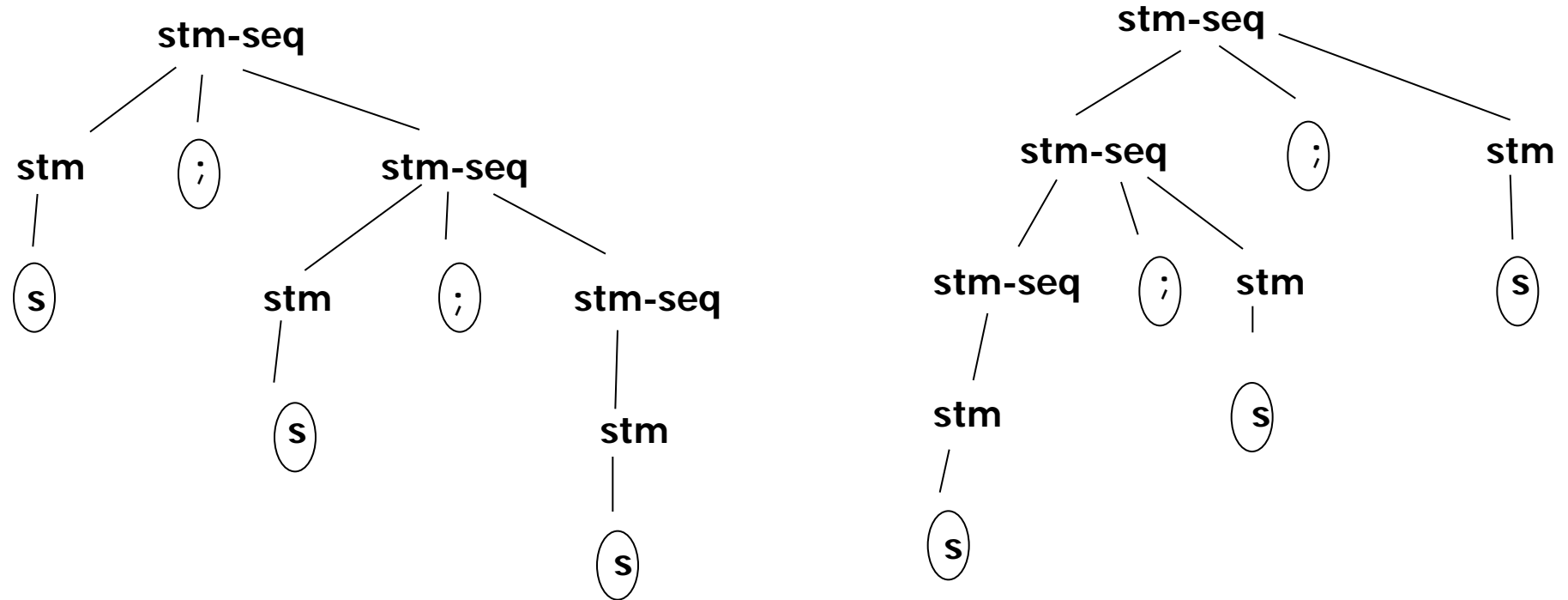
stm-seq \rightarrow stm-seq; stm | stm

stm-seq \rightarrow stm; stm-seq | stm

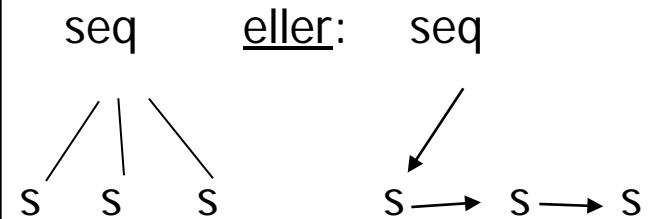
stm \rightarrow s

venstre-assos.

høyre-assos.

Kan like gjerne representeres slik i praksis:

"Dangelig else" - problemet

- Problem: Hvilken **if**-setning skal vi koble **else** til?

Slik: ()

```
if (0) if (1) other else other
```

eller slik: ()

- Grammatikken under er flertydig, se neste foil:

$statement \rightarrow if\text{-stmt} \mid \mathbf{other}$

$if\text{-stmt} \rightarrow \mathbf{if} (exp) statement$

$\quad \quad \quad \mid \mathbf{if} (exp) statement \mathbf{else} statement$

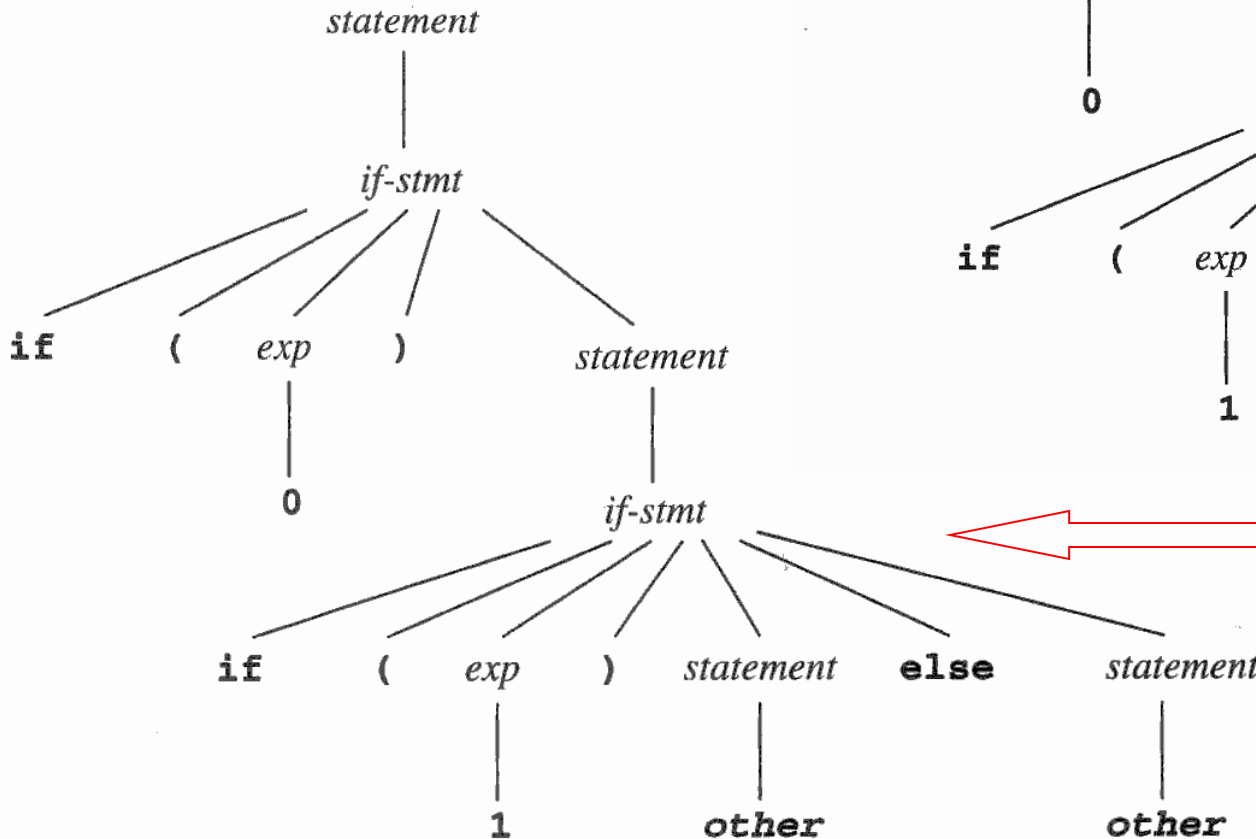
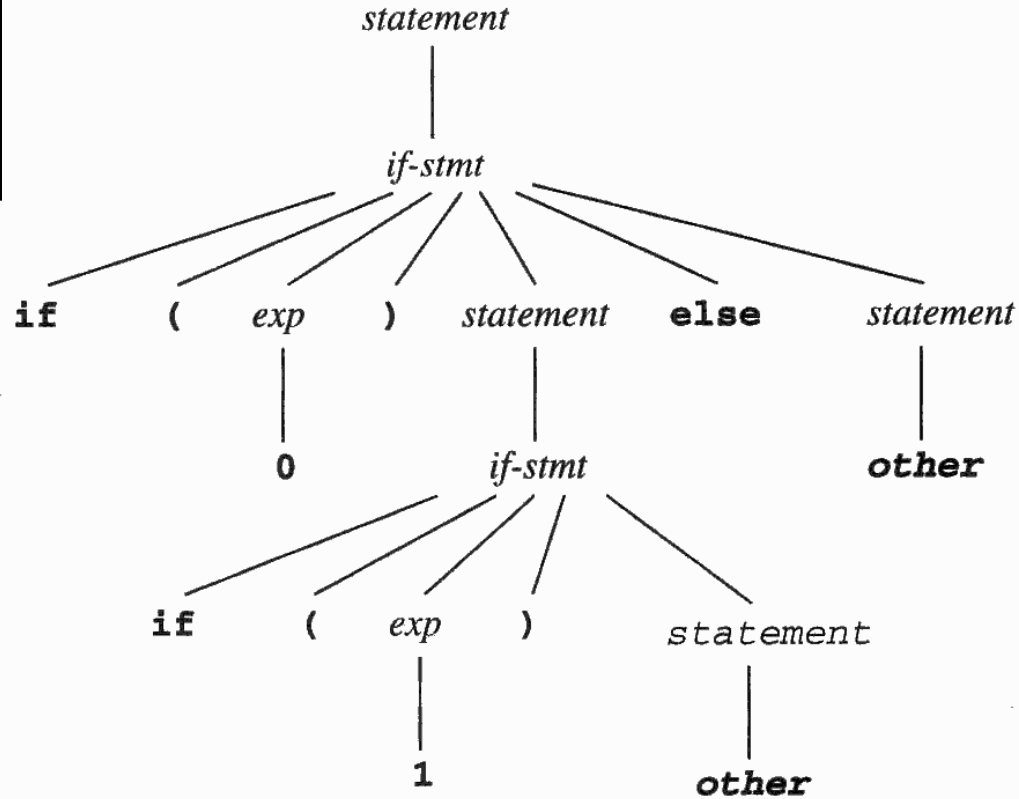
$exp \rightarrow 0 \mid 1$

To træer for samme sætning

$statement \rightarrow if-stmt \mid other$
 $if-stmt \rightarrow if (exp) statement$
 $\quad \quad \quad \mid if (exp) statement else statement$
 $exp \rightarrow 0 \mid 1$

Sætning:

if (0) if (1) other else other

Vanlig regel er denne:

La else bli koblet til nærmeste "ledige" if

Eks: Entydig grammatikk for if-setning.

Gir "vanlig" løsning

if (0) if (1) other else other

$statement \rightarrow matched-stmt \mid unmatched-stmt$

$matched-stmt \rightarrow \mathbf{if} (exp) matched-stmt \mathbf{else} matched-stmt \mid \mathbf{other}$

$unmatched-stmt \rightarrow \mathbf{if} (exp) statement$

$\mid \mathbf{if} (exp) matched-stmt \mathbf{else} unmatched-stmt$

$exp \rightarrow 0 \mid 1$

Idé:

Kan ikke ha en umatched inne i en matchet

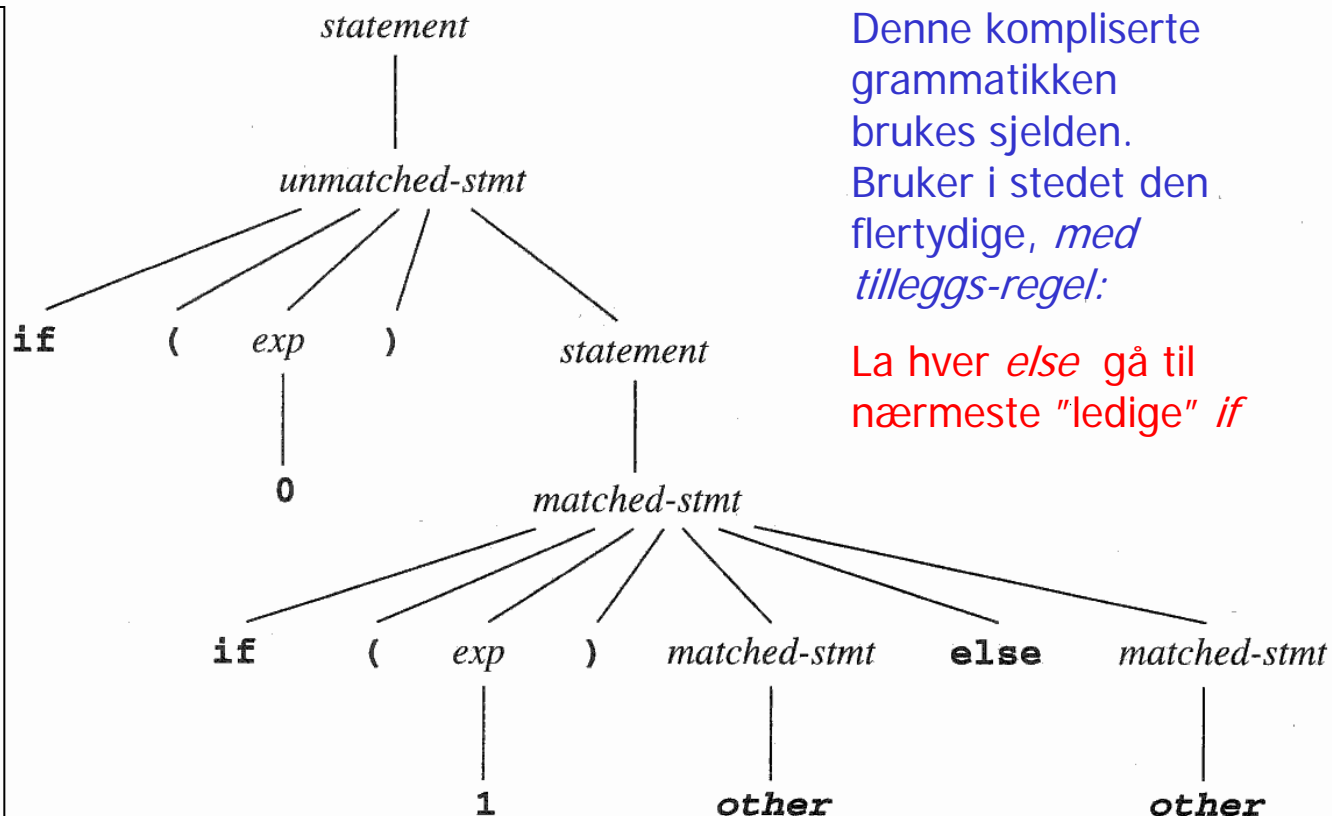
matched-stmt:

Inneholder selv en else og kan derfor **ikke** kobles med etterfølgende else

unmatched-stmt:

Har ingen else og kan kobles med etterfølgende else

Spørsmål: Er det sikkert at denne kan generere alle "lovlige" setninger (de fra den kortere flertydige grammatikken på forrige to foiler)?

Denne kompliserte grammatikken brukes sjelden. Bruker i stedet den flertydige, med tilleggs-regel:

La hver *else* gå til nærmeste "ledige" *if*

Utvidet BNF (EBNF)

Idé: Man kan generelt bruke "regulære uttrykk" på høyresiden produksjoner, og disse kan fritt inneholde ikke-terminaler

Vanlig: α^* skrives: $\{\alpha\}$ α er en streng av terminaler og ikke-terminaler
 $\alpha?$ skrives: $[\alpha]$

Eksempel (med notasjon som i noen grammatikk-verktøy):

$exp \rightarrow exp \text{ ("+" | "-" | "*")} exp \mid \text{"(" exp ")"} \mid \mathbf{number}$

Meta-symbol ikke-meta

$A \rightarrow A \alpha \mid \beta$

kan skrives: $A \rightarrow \beta \{\alpha\}$

$A \rightarrow \alpha A \mid \beta$

kan skrives: $A \rightarrow \{\alpha\} \beta$

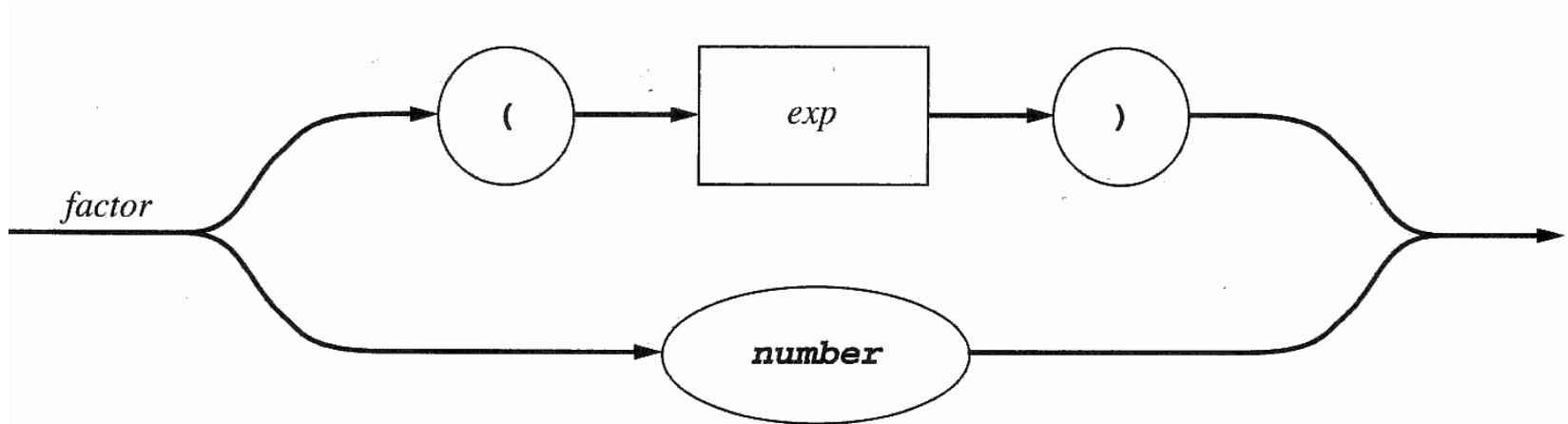
$stm\text{-seq} \rightarrow stm \{ ; stm \}$ eller $stm\text{-seq} \rightarrow \{ stm ; \} stm$

$if\text{-setn} \rightarrow \underline{if} (expr) stm [\underline{else} stmt]$

Merk: For en del grammatikk-verktøy *må* man bruke basal BNF.

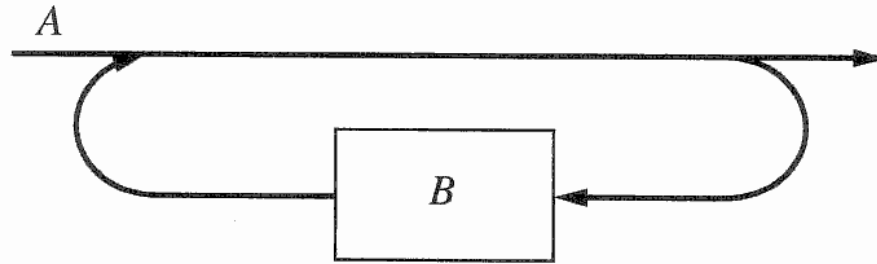
Syntaks-diagrammer

Omtrent som ikke-deterministiske automater for regulære språk, men her kan de være «rekursive» (direkte eller indirekte).

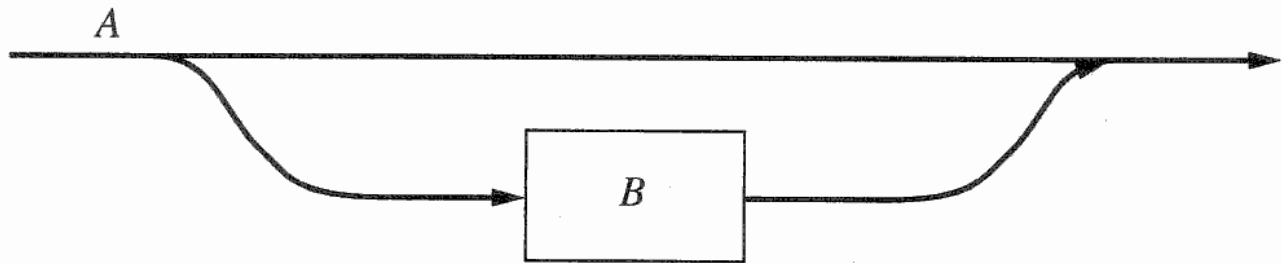
$$factor \rightarrow (exp) \mid \mathbf{number}$$

Merk: "Entydige syntakstre" og andre liknende begreper er ikke så naturlig å definere her

$$A \rightarrow \{ B \}$$

$$A \rightarrow [B]$$

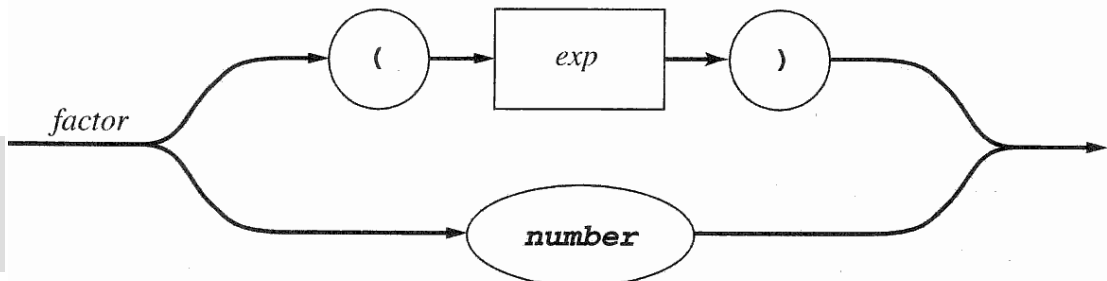
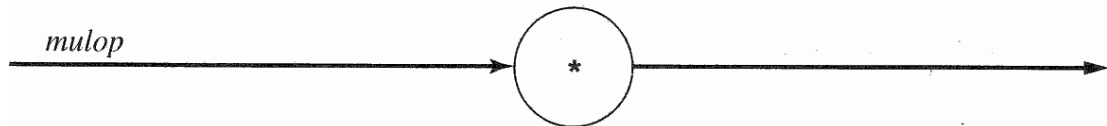
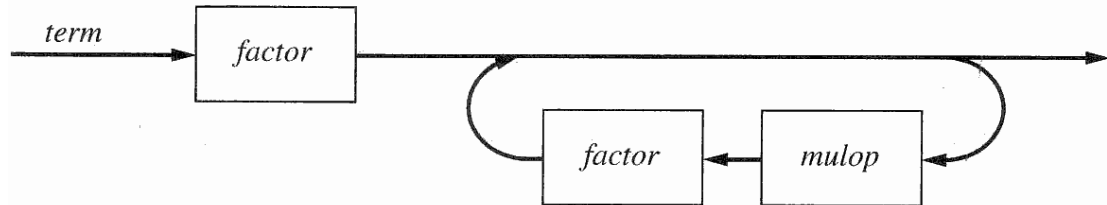
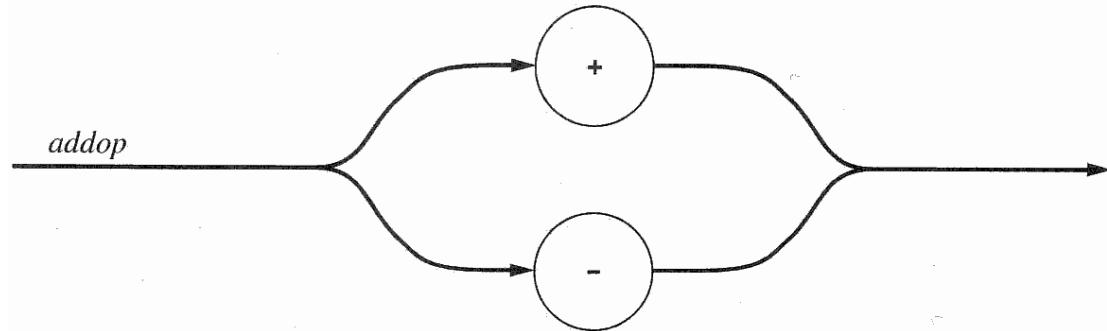
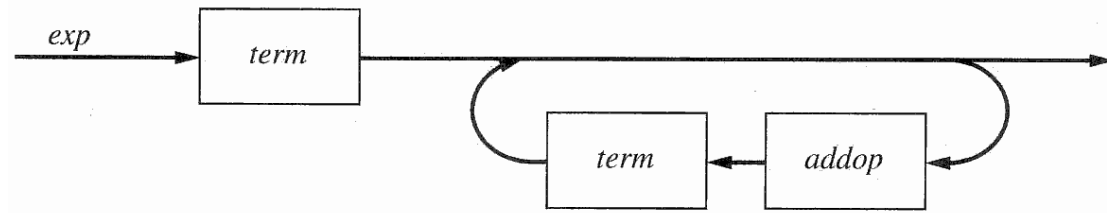
BNF-grammatikk:

$exp \rightarrow exp \text{ addop } term \mid term$
 $addop \rightarrow + \mid -$
 $term \rightarrow term \text{ mulop } factor \mid factor$
 $mulop \rightarrow *$
 $factor \rightarrow (exp) \mid \mathbf{number}$

EBNF-grammatikk for samme "språket". De tilsvarer mer direkte syntaksdiagrammene:

$exp \rightarrow term \{ addop term \}$
 $addop \rightarrow + \mid -$
 $term \rightarrow factor \{ mulop factor \}$
 $mulop \rightarrow *$
 $factor \rightarrow (exp) \mid \mathbf{number}$

Merk: Her må *assosiativitet* (men ikke *presedens*) gis i tillegg

Chomsky-hierarkiet

a er et vilkårlig terminalsymbol
 β, α, γ er vilkårlig streng av terminal- og ikke-terminalsymboler
 A, B er ikke-terminaler

■ Type 0 – språk

- Urestriktede prod.:

$\alpha \rightarrow \beta, \quad \alpha \neq \varepsilon$ (α er ikke-tom)
Tilsvarende: Turingmaskiner

■ Type 1 – språk

- Kontekst-sensitive produksjoner:

$\beta A \gamma \rightarrow \beta \alpha \gamma$
Tilsvarende: "Lineæret begrensede automater"

■ Type 2 – språk (det vi bruker til vanlig syntaks-beskrivelse)

- Kontekstfrie prod., (E)BNF:

$A \rightarrow \alpha$
Tilsvarende: Automat med stakk-lager

■ Type 3 – språk (det vi bruker for leksemer i "skanneren")

- Regulære språk:
 - Regulære uttrykk
 - NFA
 - DFA

Produksjoner bare på formen:
 $A \rightarrow B a$ og $A \rightarrow a$
eller bare på formen:
 $A \rightarrow a B$ og $A \rightarrow a$
Tilsvarende: Endelige automater

Hvorfor ikke bare ha én (stor!) grammatikk som sier alt om språket: **leksemer, form og semantikk** ?

- Kunne vi ikke laget én (stor) grammatikk som sa 'alt' om språket??
 - Vi kan f.eks. greit bruke BNF-grammatikker til å beskrive leksemene
 - Og kanskje kunne vi også få inn i en BNF-grammatikk regler som: «alt skal være deklarerert» og «samme type på begge sider av tilordning»?
- Vi gjør ikke dette fordi:
 - En slik grammatikk ville i det minste bli 'uhåndterlig stor'
 - Faktisk umulig å formulere visse aspekter ved programmeringsspråk ved den type (kontekst-frie) grammatikker vi bruker
 - F.eks. at alle variable er deklarerert
 - Mye greiere å ta:
 - enkle ting i skanneren (der regulære grammatikker passer)
 - setningsformen i parseren (der kontekstfrie grammatikker passer)
 - mer kompliserte krav i semantikk-sjekkeren (skrives som et program)
- Må ofte jobbe med hvordan vi formulerer en BNF-grammatikk for at den skal passe for det verktøyet vi vil bruke.
 - flere måter å formulere en BNF-grammatikk for et gitt språk

BNF-grammatikk for TINY

program → *stmt-sequence*

stmt-sequence → *stmt-sequence* ; *statement* | *statement*

statement → *if-stmt* | *repeat-stmt* | *assign-stmt* | *read-stmt* | *write-stmt*

if-stmt → **if** *exp* **then** *stmt-sequence* **end**

 | **if** *exp* **then** *stmt-sequence* **else** *stmt-sequence* **end**

repeat-stmt → **repeat** *stmt-sequence* **until** *exp*

assign-stmt → **identifier** := *exp*

read-stmt → **read** **identifier**

write-stmt → **write** *exp*

exp → *simple-exp* *comparison-op* *simple-exp* | *simple-exp*

comparison-op → < | =

simple-exp → *simple-exp* *addop* *term* | *term*

addop → + | -

term → *term* *mulop* *factor* | *factor*

mulop → * | /

factor → (*exp*) | **number** | **identifier**

Nodestruktur i C for syntakstrær til TINY

```
typedef enum {StmtK,ExpK} NodeKind;
typedef enum {IfK,RepeatK,AssignK,ReadK,WriteK}
    StmtKind;
typedef enum {OpK,ConstK,IdK} ExpKind;


/* ExpType is used for type checking */
typedef enum {Void,Integer,Boolean} ExpType;

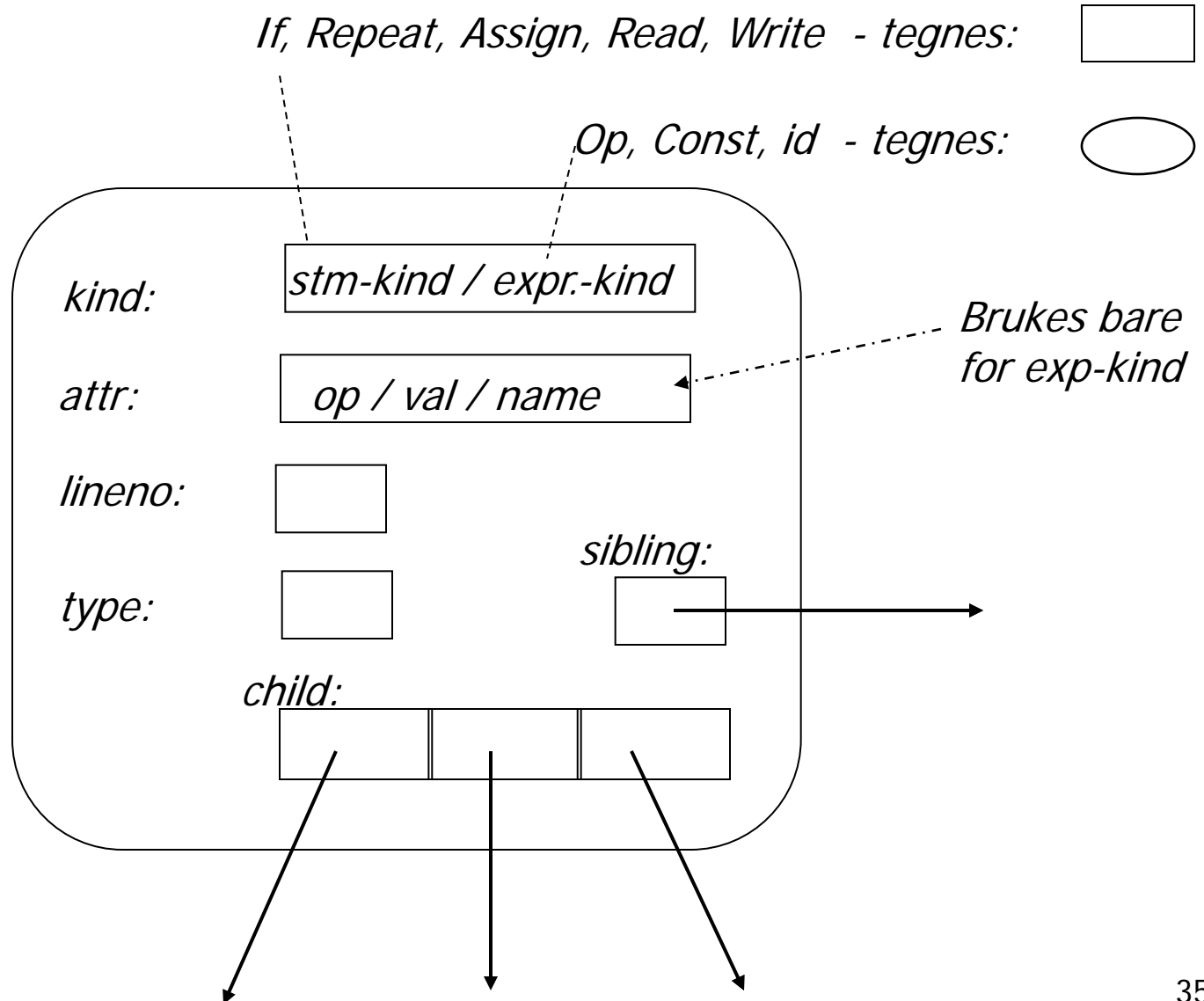
#define MAXCHILDREN 3

typedef struct treeNode
    { struct treeNode * child[MAXCHILDREN];
      struct treeNode * sibling;
      int lineno;
      NodeKind nodekind;
      union { StmtKind stmt; ExpKind exp;} kind;
      union { TokenType op;
              int val;
              char * name; } attr;
      ExpType type; /* for type checking of exps */
    } TreeNode;
```

Nodestruktur i C for Tiny

If, Repeat, Assign, Read, Write - tegnes:

Op, Const, id - tegnes:

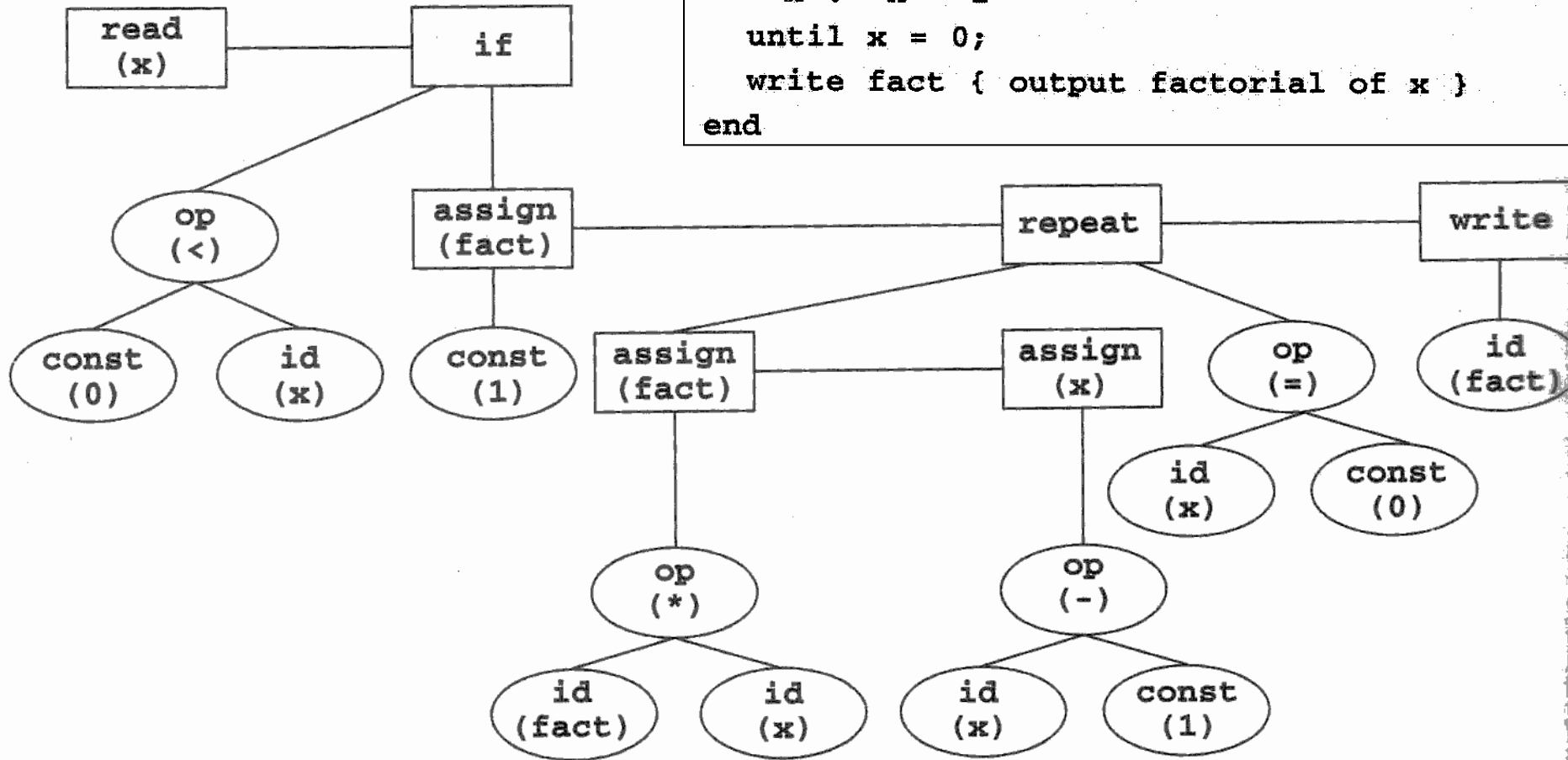
Denne node-strukturen kan uttrykkes bedre om vi bruker et OO-språk som implementasjonsspråk, der vi har klasser og subklasser.

Da får vi et helt hierarki av klasser som beskriver de forskjellige nodetyperne

Dette skal vi gjøre i Obligene!

Abstrakt syntakstre for et Tiny-program

```
read x; { input an integer }
if 0 < x then { don't compute if x <= 0 }
  fact := 1;
  repeat
    fact := fact * x;
    x := x - 1
  until x = 0;
write fact { output factorial of x }
end
```


Spørsmål: Hvordan kunne klasse-hierarkiet se ut som beskriver disse node-typer?

Noen spørsmål om Tiny-grammatikken

program → *stmt-sequence*
stmt-sequence → *stmt-sequence* ; *statement* | *statement*
statement → *if-stmt* | *repeat-stmt* | *assign-stmt* | *read-stmt* | *write-stmt*
if-stmt → **if** *exp* **then** *stmt-sequence* **end**
 | **if** *exp* **then** *stmt-sequence* **else** *stmt-sequence* **end**
repeat-stmt → **repeat** *stmt-sequence* **until** *exp*
assign-stmt → **identifier** := *exp*
read-stmt → **read** *identifier*
write-stmt → **write** *exp*
exp → *simple-exp* *comparison-op* *simple-exp* | *simple-exp*
comparison-op → < | =
simple-exp → *simple-exp* *addop* *term* | *term*
addop → + | -
term → *term* *mulop* *factor* | *factor*
mulop → * | /
factor → (*exp*) | **number** | **identifier**

- Er grammatikken entydig?
- Hva om vi vil tillate tomme setninger?
- Hva om vi vil ha semikolon etter og ikke mellom setningene?
- Hva slags assosiativitet og presedens er det for operatorene?